

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 6193/22
21.4.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Данице Косовац и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Страхиња Стојковић, адвокат из Београда - Земун, Карађорђева 1, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Божо Вукчевић, адвокат из Сопота, Космајски трг бб, ради утврђења, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 3353/18 од 6.9.2022. године, у седници већа одржаној дана 21.4.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 3353/18 од 6.9.2022. године у првом и трећем ставу изреке.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 3353/18 од 6.9.2022. године, првим ставом изреке усвојен је тужбени захтев, па је утврђено да је ништаво завештање – тестамент сачињен дана 14.5.2013. године и проглашен дана 26.2.2016. године пред Трећим основним судом у Београду, што је тужени ББ из ... дужан да призна и трпи. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован предлог тужиоца за ослобађање од плаћања трошкова судских такси. Трећим ставом изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 337.610,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Благовремено изјављеном жалбом тужени је првостепену пресуду побијао из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11..18/20) у првом и трећем ставу изреке.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да жалба туженог није основана.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног

поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, тако да се она жалбом неосновано побија и указивањем на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је брат и један од законских наследника сада покојне ВВ рођене 1935. године, а преминуле дана 20.5.2013. године, чија заоставштина је расправљена у оставинском поступку пред Трећим основним судом у Београду у предмету број О 12399/13. Током оставинског поступка на рочишту одржаном дана 26.2.2015. године проглашено је завештање – тестамент оставиље ВВ сачињено дана 14.5.2013. године у форми писменог завештања пред сведоцима, депоновано код истог суда под Су 52/15. У питању је откуцан и одштампан текст, на чијој првој страни је у заглављу печат адвоката ..., које почиње речима: “Ја ВВ ... са слободном вољом и при здравој свести, пред доле потписаним сведоцима изјављујем своју последњу вољу и потписујем ову моју писмену опоруку – завештање пред сведоцима ...”. Према даљем тексту завештања оставиља од имовине има 1/2 идеалног дела непокретности уписане у листу непокретности број ... КО ... и то катастарске парцеле број ... и ... на којој се налази породична стамбена зграда, а које је стекла по пресуди Првог општинског суда у Београду П 3105/01 од 15.5.2004. године и 1/2 идеалног дела непокретности - трособног стана у Улици ... у ..., на петом спрату површине 64 м², као и покретне ствари (замрзивач, телевизор, електрични шпорет на дрва) које се затекну у моменту њене смрти у ... и готов новац који се после њене смрти затекне у “Банци - Поштанској штедионици” на рачуну. Наведено је да све описане некретнине и покретне ствари оставља туженом ББ из ... који јој се увек налазио и у добру и у злу већ пар година, са опоруком да је сахрани по месним обичајима. Након констатације да је тестамент написан од стране адвоката ... из ... по казивању оставиље, да је исти прочитала и потписала у присуству сведока, те потврдила да је то њено завештање испод наслова “Завештање својеручно потписала”, а изнад текста ВВ налази се потпис. На другој страни је текст према коме сведоци потврђују да је ВВ, која им је лично позната “данас 14.5.2013. године” пред њима изјавила да је ова исправа њено завештање, састављена по њеној слободној вољи и жељи, да је пошто је у њиховом присуству завештање прочитала исто својеручно потписала, након чега су стављени потписи сведока тестаamenta ГГ и ДД. Оставински поступак иза сада покојне ВВ окончан је решењем Трећег основног суда у Београду О 12399/13 од 29.11.2018. године правноснажним дана 9.1.2019. године, којим је тестаментални наследник ББ (тужени) оглашен за наследника по завештајном основу наслеђивања на имовини коју чине сва права и обавезе према правноснажној пресуди Првог општинског суда у Београду П 6474/06 од 26.2.2009. године којом је утврђено да је ВВ по основу стицања у браку са сада покојним ЂЂ сувласник са 1/2 идеалног дела на кући у ..., ..., саграђеној на катастарској парцели број ... КО ..., а одбијен као неоснован тужбени захтев у делу у којим је тражено да се утврди да је тужиља ВВ по основу стицања у браку сувласник са 1/2 идеалног дела на трособном стану број 5 површине 64 м² у улици ... у ...

Овлашћењем од 10.5.2013. године у чијем је заглављу печат адвоката ..., а на крају код текста “Овлашћење дала ВВ” се налази отисак прста, оверено печатом овлашћеног службеника Другог основног суда у Београду - Судске јединице у Сопоту ... под бројем Ов 237/13, ВВ је овластила туженог ББ да може у њено име и за

њен рачун да прима, подиже и располаже пензијом коју иста прима преко “Банке Поштанске штедионице” (с тим што је руком дописан број рачуна, а што је оверено печатом суда и потписом), да располаже накнадом за туђу негу и помоћ коју буде остварила код надлежног РФ ПИО, те да може да користи и располаже њеним непокретностима уписаним у Листу непокретности број ... КО ...

Према налазу судског вештака графолошке струке од 5.4.2021. године, сада покојна ВВ није написала спорни потпис - “ВВ” који се налази у рубрици “Завештање својеручно потписала”, на оргиналном примерку завештања (тестаментa) пред сведоцима од дана 14.5.2013. године проглашеном пред Трећим основним судом у Београду у предмету број О 12399/13. Спорни потпис написан је хемијском оловком спорим несигурним, дрхтавим и нехармоничним, на више места прикривеним застојима и прекидима, променљивог притиска руке на средство за писање, те су изражене уочљиве разлике у карактеру потеза и форми постојећих слова приликом упоређивања спорног потписа на завештању и неспорних потписа оставиље ВВ насталих у периоду од 2000. до 2011. године. У недостатку одговарајућих неспорних потписа из периода врло блиском настанку спорног потписа вештак је указао да се давање мишљења своди на процену да ли је спорни потпис могао бити написан од стране ВВ (која је у том тренутку била у лошем психофизичком стању) или не. Велики број застоја и прикривених прекида код спорног потписа одудара од могућности скриптера да у тешком психофизичком стању, када није у могућности да у потпуности контролише своје потезе руке и правилније напише форму већине слова, посебно након прекида при писању, врати средство за писање веома близу места или на само место прекида, а посебно одудара од могућности да напише слово “Л” у имену са таквом лакоћом и изнијансираношћу која се битно разликује од осталих слова. Таква прецизност констатована је и код завршног графема који представља слово “Н” код којег завршни краћи потез полази тачно са силазног потеза основе. Вештак је истакао и да је прво написано име, а затим презиме што није констатовано нити код једног од неспорних потписа, који увек започињу презименом. Указујући да стара и изнемогла лица, код којих је нарушено психофизичко стање, приликом писања свог потписа увек желе да задрже начин формирања слова (такозвана стечена навика писања), па тиме и потписа у целини, а да ли ће у томе успети зависи од психофизичких могућности у тренутку писања, а да је предмет вештачења потпис настао шест дана пре смрти оставиље, која је била у лошем психофизичком стању, па вероватно и у неуобичајеном положају за писање. Даље је навео да донекле просторна дезорјентисаност, својствена старим и изнемоглим лицима која нису у стању да подижу средства за писање и ако га подигну, више нису у могућности да га врате на жељено потребно место, несумњиво указује да спорни потпис није могао бити написан од стране сада покојне ВВ, већ да је написан од стране другог лица које је покушало да опонаша старо и болесно лице које није било у могућности да у потпуности контролише покрете своје руке.

Приликом саслушања вештак графолошке струке потврдио је да је мишљење базирао на процени да ли је тестаторка, према свом, тада неспорно лошем психофизичком (неколико дана пре смрти) стању била у могућности да напише спорни потпис са наведеним карактеристикама, с обзиром да је била болесна, односно при потписивају лежала у кревету, а да није могао да улази у то да ли би таква његова процена била потврђена евентуланом медицинским вештачењем психофизичког стања тестаторке. Вештак је имао у виду и чињеницу да је пет дана пре потписивања спорног

тестамент тестаторка ставила отисак прста на издато овлашћење, а да је приликом вештачење имао у виду достављен неспоран потпис тестаторке на пуномоћју, које је наводно потписала адвокату ... истог дана када је отиском кажипрста оверила овлашћење за пензију туженом ББ, стим да наведено пуномоћје (које је наводно потписала адвокату ...) није посебно третирао, јер се адвокат ... о томе уопште није изјашењавао, као и да се о том пуномоћју нико није током поступка посебно изјашњавао. При вештачењу користио је најмодерније лупе и најпрецизније скенере, а микроскоп није користио, јер су коришћене методе довољно поуздане што потврђују и фотографијама које је приложио, те да се није посебно бавио процентом нагиба спорног потписа, јер исти није посебно значајан код чињенице да је коначно мишљење засновао на многобројним прекидима и застојима при настанку спорног потписа које је илустровао на фотографијама - укупно 14 прекида и застоја и то невидљивих голим оком. Став о апсолутној поузданости датог мишљења и без медицинског вештачења засновао је имајући у виду карактеристике спорног потписа, јер није својствено болесном лицу које лежи (што му је познато из исказа учесника у поступку) и придигло се како би дало потпис, да тај свој потпис прекине или застане на 14 места и онда на истом месту од 1 или 2 мм настави, тако да се следећи потез надовезује на претходни, или почиње тачно на завршетку или близу завршетка претходног, а пошто је немогуће да потез тј. оловка не оде лево или десно при таквим прекидима или застојима када је у питању болесно лице, те будући да су застоји и прекиди својствени имитацији или копирању.

Према исказу туженог, саслушаног у својству парничне странке, сада покојну ВВ упознао је у пролеће 2012. године, јер је истој годинама помагала мајка туженог којој је ВВ за те услуге плаћала, а потом је почео и лично да помаже истој. ВВ није била болесна осим што је имала астму, а била је добро све док није пала и сломила кук, након чега су је његова мајка и он одвели у Ортопедску болницу на Бањици где је провела десетак дана. Пре одласка у болницу ВВ му је предложила да сачине завештање, односно прво је хтела да му да пуномоћје да подиже пензију, због чега је из суда у Сопоту дошла службеник овере ..., која је текст пуномоћја откуцала на машини, онако како је ВВ причала, а када је завршила рекла је: “Баба пишеш, не пишеш! Свеједно, стави прст.”, те је тако ВВ ставила отисак прста. Ради састављања завештања довео је код ВВ у кућу адвоката ..., а успут су позвали комшије ГГ и ДД да и они пођу са њима, јер му је адвокат рекао да су потребна два сведока. Када су дошли код ВВ у кућу код исте је већ била његова мајка, те су седели за столом у дневној соби, док је ВВ седела на кревету. Адвокат је тада написао завештање својом руком, по ВВ казивању и жељи да сву покретну и непокретну имовину остави туженом, након чега су се потписали сведоци и ВВ, те су се разишли. Није могао да објасни зашто је ВВ ставила отисак прста на овлашћењу, а потпис на завештању. Како је у исказу навео да је адвокат руком писао завештање, а да је спорно завештање одштампано, тужени се изјаснио да се са адвокатом видео пре него што га је одвезао код ВВ, који му је тражио да донесе неке папире од ВВ, па је адвокат саставио тестамент по папирима које му је он однео и онда је исти понео код ВВ када је дошао по њега.

Према исказу сведока ГГ, сада покојна ВВ је у свесном стању издиктирала завештање адвокату кога је ангажовао тужени, а били су присутни тужени, његова жена, адвокат и други сведок, а адвокат је писао оно што је ВВ диктирала. Када је завршила, тестамент је потписала придигнута у седећем положају на кревету, па се

потписао и он. Према исказу сведока ДД, тужени га је позвао да буде сведок завештања ВВ коју је познавао из виђења, па је дошао у ВВ кућу где су били тужени, ВВ и други сведок који му је пријатељ, а после је дошао и адвокат ... са откуцаним завештањем. Сви су били у једној соби, ВВ је лежала у кревету, адвокат је прочитао завештање ВВ, па је тужени помогао ВВ да се подигне - није седела, него се окренула бочно лево и у левој руци је држала фасциклу на којој је било завештање, а десном руком је исто потписала, а после су исто потписали ГГ и он. Према исказу сведока адвоката ..., исти се не сећа ВВ, нити околности у вези са сачињавањем спорног завештања, као ни овлашћења које је дала туженом, али не спори да је исте саставио. Према исказу сведока ЕЕ, у мају 2013. године била је запослена као референт у Другом основном суду у Београду - Судској јединици у Сопоту, те је излазила на терен са књигом овере, али се не сећа извршене овере предметног овлашћења које је ВВ дала туженом.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је у складу са одредбама чланова 78, 81, 82, 83, 85, 155 Закона о наслеђивању ("Службени гласник РС", број 101/03 и 6/15), закључио да је предметно завештање сада покојне ВВ фалсификовано с обзиром на налаз судског вештака за област графологије, те да је стога ништаво у смислу одредбе члана 157 Закона о наслеђивању. Првостепени суд је оценио да тужилац на основу одредби чланова 161 и 162 Закона о наслеђивању има право истицања ништавости завештања, као један од законских наследника оставиље, јер се ништаво завештања применом одредби члана 163 истог закона сматра завештањем које никада није ни било сачињено. По оцени првостепеног суда у прилог вештачења да је потпис ВВ на предметном завештању фалсификован, указује и околност коју тужени, а ни сведок адвокат ... нису могли да објасне, а односи се на околност да сада покојна ВВ четири дана пре спорног потписивања предметног завештања није својеручно потписала овлашћење пред службеником судске овере под Ов 237/13, већ је на исти ставила отисак кажипрста, као и контрадикторности у исказима туженог и тестаменталних сведока у погледу околности под којима је завештање састављено и настанка спорног потписа завештаоца.

По оцени Апелационог суда првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право дајући за своју одлуку у потврђујућем делу јасне и довољне разлоге које у целости прихвата и Апелациони суд сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновано је жалбено указивање да је чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено.

Одредбом члана 85 Закона о наслеђивању ("Службени гласник РС", број 46/95, 101/03 и 6/15), прописано је да је завешталац који зна да чита пише може завештање сачинити тако што ће пред два сведока изјавити да је већ сачињено писмено прочитао, да је то његова последња воља и потом се на писмено својеручно потисати, и да се сведоци истовремено потписују на самом завештању, а пожељно је да се назначи њихово својство сведока.

Одредбом члана 155 Закона о наслеђивању прописано је да је завештање ништаво ако је његова садржина противна принудним прописима и јавном поретку или добрим обичајима. Према члану 156 истог закона ништаво је завештање лица које није

навршило 15 година живота или лица које је због неспособности за расуђивање потпуно лишено пословне способности, док је чланом 157 истог закона прописано да је фалсификовано завештање ништаво.

Имајући у виду наведене цитиране законске одредбе и налаз судског вештака за област графоскопије правилно је првостепени суд закључио да је предметно завештање у форми завештања пред сведоцима фалсификовано, па стога и сачињено супротно законским одредбама.

Неосновано се жалбом оспорава налаз судског вештака за област графоскопије, јер се вештак на примедбе туженог изјасино писаним путем, као и на рочишту одржаном дана 6.9.2022. године када је саслушан, а по давању одговора вештака на примедбе туженог исти није предложио контролно вештачење и више није имао доказних предлога, те је првостепени суд закључио главну расправу.

Неосновано се жалбом оспорава оцена исказа саслушаних сведока. Одредбом члана 8 Закона о парничном поступку прописано је да суд, по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане, а на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка. О томе које чињенице сматра утврђеним и на основу којих доказа, одлучује суд на основу сопственог уверења. У поступку који је претходио доношењу побијане пресуде саслушан је тужени и сведоци, а правилна оцена исказа туженог и сведока подразумева оцену сагласности са осталим изведеним доказима, неспорним и општепознатим чињеницама. У конкретном случају, првостепени суд је ценећи исказе туженог и сведока управо дао такву анализу, односно оцену која садржи уверљиво и логично објашњење чијем исказу је поверовао, а чијем исказу није поверовао и из којих разлога, указујући на контрадикторности у исказима туженог и завештајних сведока ГГ и ДД у погледу околности под којима је спорно завештање сачињено и потписано, посебно у погледу навода туженог да је лично довео адвоката ... из његове канцеларије у ..., да су успут позвали тестаменталне сведоке да и они пођу са њима, те да су њих четворица дошли код ВВ у кућу где је била мајка туженог, да је адвокат у ВВ кући руком написао завештање како је ВВ хтела, а да је по предочавању завештања исказ променио наводећи да је адвокату претходно однео документацију по којој је он сачинио завештање пре доласка код ВВ, да је сведок ГГ изјавио да га је тужени позвао, те је дошао код ВВ, да су ту већ били тужени и његова жена, адвокат и други сведок, тврдећи да је адвокат писао тестамент, док је сведок ГГ навео да је предметног дана дошао у ВВ кућу где су већ били тужени са ВВ и првим сведоком, да је тек касније дошао ... са откуцаним завештањем, да је адвокат прочитао завештање ВВ и да је тужени помогао да би исто потписала, којом приликом није седела него се окренула бочно лево и у десној руци је држала фасциклу на којој је било завештање, а десном руком га је потписала.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе али их посебно не образлаже, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

Правилном применом чланова 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку првостепени суд је одлучио о трошковима поступка чију је висину определио сагласно одредбама Адвокатске тарифе и Таксене тарифе важећим у време пресуђења.

На основу изложеног, применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 и члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци ове пресуде.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић